

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 75. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167182674720/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

det nu om Stunder, da han maa haare saa mange Bompunge, baade for Ud- og Hjemreisen, som Skipperen er aldeles fri for? Det hedder, at det er nødvendigt for Kongens Interesses Skyld, og det kan gjerne være, thi det er noget, som jeg, som en statkels Bønde, ikke fortaar mig paa at disputere om; men det synes mig dog underligt, at det skulde være Kongens Interesse at faa et Land fuldt af forarmede Bønder, hvilket vil blive den sande Følge af dette og flere saadanne byrdefulde Forlæg; thi naar en Bønde, der har ti til tolv Mile at kjøre med sit Kørvelæs, hvorpaa han ofte ikke fortjener mere end tre til fire Mark, skal betale Bompunge for Ud- og Hjemreisen paa fire og tyve forskjellige Steder, og siden Konsumtion, Accise og flere Afgifter, samt Rattetserberge, Stalberum med mere, saa kan den største Dødsmer let udregne hans Fordel."

"Det forekommer mig, som du har det, min gode Mand!" sagde min Herre, "naglet jeg ikke tyndelig fortaar mig paa Statsjager*); men saa meget kan jeg se, at du har endnu glemt en væsentlig Ulykke ved disse Bomme, den nemlig, at de vænner jer til at drikke op paa Vejen den lille Fortjeneste, som I en eller anden Gang ved et godt Marked kan have tilovers fra Bompungene og andre Afgifter. Jeg ser, at Bommændene handle med El og Brændevin; enten de har Tilladelse dertil, eller det er Smughandel, det véd jeg ikke; og hvem, som kjender den undertrykte Bøndes Læntemaade i Henseende til sin Økonomi, vil ikke undre sig over, at han er glad over enhver Anledning, der gives ham til at drikke op, hvad han har."

Under disse og andre Samtaler kom min Herre til sit Bestemmelsessted. Det fortaar sig, adskillige Bomme bleve opstakke for den paa Vejen imod vedbørlige kontant Betaling, adskillige Søplener fortærede og adskillige Piber Tobak rogede,

*) Min Herre var ingen Politicus, naglet han var en Skjælm, en Sats, som gjælder om utallige flere Skjælmere. Hjerte Kæfret! vend Satsen om, og sig mig da, hvor mange Politici vi har, der ikke ere Skjælmere!

faa at Bønden, der, som han selv sagde, kun havde gjort etilet Marked, urejsbartigen, naar han kom hjem og beregnede sin Besødnings, maa have anset den Nødvendighed at bringe sine Vare til Kjøbenhavn som en anden ikke lidet trykkende Skat og Paalæg*).

Nu snusede min Herre alle Vegne hemmeligen omkring for at opdage en Fængst; det lykkedes ham ogsaa at opdage, at en Fæde i den lille Kjøbstad havde, Afsteneren før end min Herres Antennit, faaet en anselig Del Kontrabande ind i sit Hus. Strax begav min Herre sig tilbage, angav det og kom snart igjen med en Kammerordre til Inspektiønnen hos Bøden. Han underlagte, ved Assistanse af Toldbetjentene der paa Stedet, alle mulige Steder, om de endog ikke vare større, end at de næppe kunde rumme en Kardus Tobak, men fandt aldeles intet.

Da Inspektiønnen var forbi, aabnede Bøden sit Øjeblik, tog min Herres Silhouette frem og viste ham med dette Svørgsmaal: om han troede at være ukendt der i Byen, og at man ikke skulde have vidst, at han havde været paa Stedet, før end man saa ham som Inspektiør?

"Rejs hjem min Herre!" sagde Bøden til ham, "og vær glad, at De slipper helstindet her fra. I Fortrolighed vil jeg sige Dem, at jeg rigtig nok havde Kontrabande Vare i mit Hus, men da jeg fik Deres Antennit at vide, stjælte jeg dem ind til min Nabo, i hvis Hus de nu ere; der tør De ikke inkvirere, før end De faar en ny Kammerordre, og, indru De kommer tilbage med den, skal Varen igjen være eaten her eller anden Steds. Desuden maa De vide, at jeg og min Familie i Kjøbenhavn, formedelst Pengeløsen og andre ilige Kjøbmands-Maximer, staar i saadan Forkindelse enten med

*) At jeg her siger Bøndens Nødvendighed at føre sine Vare til Kjøbenhavn, kan kunne si mange anset for et Parador. Jeg forbeholder mig ved en anden Lejlighed at vise Rigtigheden af min Sats, hvilket Bøden paa dette Sted vilde føre mig alt for langt af min Vej.